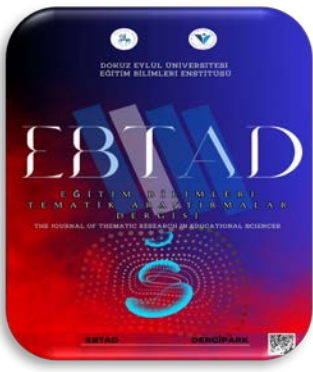

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistemik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

Coğrafya Dersi Öğretim Programları Üzerine Bibliyometrik Çalışma

A Bibliometric Analysis of Geography Course Curricula

Sayfa | 14

Adem SEZER, Prof. Dr., Uşak Üniversitesi, adem.sezer@usak.edu.tr, 0000-0002-6854-0252

Yusuf İNEL, Doç. Dr., Uşak Üniversitesi, yusuf.inel@usak.edu.tr, 0000-0003-0739-5730

Geliş tarihi - Received: 13 Ağustos 2025
Kabul tarihi - Accepted: 27 Kasım 2025
Yayın tarihi - Published: 23 Aralık 2025

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematiik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

Öz. Bu çalışmanın amacı, coğrafya öğretim programlarına yönelik bilimsel yayınların genel eğilimlerini, etkili aktörlerini ve tematik yönelimlerini incelemektir. Amaca uygun olarak Web of Science ve Scopus veritabanlarında “geography curriculum”, “geography education”, “geography teaching program” ve “teaching geography” anahtar kelimeleri kullanılarak ilgili veri tabanlarında taramalar yapılmıştır. Yapılan tarama sonucunda, 1980–2025 yılları arasında yayımlanmış 446 makale incelenmiştir. Veriler, Bibliometrix R paketi ve Biblioshiny arayüzü aracılığıyla analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, coğrafya dersi öğretim programları üzerine yapılan çalışmalar son 20 yılda belirgin bir artış göstermiştir. Yıllık büyüme oranı %5.36 olup, çalışmalarda ortalama 2.21 ortak yazarla birlikte iş birliği odaklı bir yapı olduğu gözlemlenmiştir. En üretken yazar Morgan J. olurken, en çok atıf alan yayın Healey’nin 2005 tarihli çalışmasıdır. Anahtar kelime analizinde "curriculum", "geography", "education", "fieldwork" gibi temalar öne çıkmıştır. Ayrıca, ülke iş birliği analizinde Birleşik Krallık ve ABD öncü ülkeler olarak belirlenmiştir. Coğrafya dersi öğretim programlarına dair yapılan çalışmaların tematik çeşitliliği artarken, öğretmen eğitimi, ölçme değerlendirme ve bölgesel coğrafya gibi konuların hâlâ yeterince çalışılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: “Coğrafya Öğretim Programları”, “Bibliyometrik Analiz”, “R-Stüdyo”, “Web of Science”, “Scopus”.

Abstract. The aim of this study is to examine the general trends, influential actors, and thematic orientations of scientific publications on geography curricula. In line with this aim, searches were conducted in the Web of Science and Scopus databases using the keywords “geography curriculum,” “geography education,” “geography teaching program,” and “teaching geography.” As a result of these searches, 446 articles published between 1980 and 2025 were reviewed. The data were analyzed using the Bibliometrix R package and the Biblioshiny interface. According to the analysis results, studies on geography curricula have shown a marked increase over the past 20 years. The annual growth rate is 5.36%, and it was observed that the studies have a collaboration-oriented structure with an average of 2.21 co-authors. The most productive author is Morgan J., while the most cited publication is Healey’s 2005 study. Keyword analysis revealed prominent themes such as “curriculum,” “geography,” “education,” and “fieldwork.” In addition, country collaboration analysis identified the United Kingdom and the United States as leading countries. While the thematic diversity of studies on geography curricula has been increasing, it was concluded that topics such as teacher education, assessment and evaluation, and regional geography are still insufficiently explored.

Keywords: “Geography Curricula”, “Bibliometric Analysis”, “RStudio”, “Web of Science”, “Scopus”

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
SistematiK Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

Extended Abstract

Introduction. Geography education is a fundamental field of study that directly influences individuals' ways of perceiving, making sense of, and interpreting the world (Sezer, 2023). The content of this course enables students to acquire knowledge about natural and human processes, develop spatial thinking skills, and analyze human–environment relationships (Doğanay & Sever, 2011; Tümertekin & Özgüç, 2015). From the perspective of states, geography curricula are strategic documents that systematically present the targeted knowledge, skills, and values, shaping the profile of future citizens (Özçelik, 2014).

In Turkey and other countries, geography education is included as a compulsory or elective subject at various educational levels and is conducted with diverse approaches, content, and pedagogical methods on a global scale (Çifçi & Yücel, 2022; Ayas et al., 2010; Sormaz, 2019; Bilgili, 2011). Although recent years have witnessed an increase in studies addressing various dimensions of geography education, the limited number of bibliometric analyses focusing directly on geography curricula reveals the need for a comprehensive investigation in this field (Aksoy, Bozdoğan & Sönmez, 2021; Beyoğlu & Hursen, 2023; Bazilova et al., 2025).

This study was carried out to systematically map scientific publications on geography curricula, revealing research trends, influential authors, collaboration networks, and thematic focuses in the field. One of the key objectives is to highlight the impact of increasing digitalization, interdisciplinary approaches, and sustainability themes on geography education over the past two decades.

Method. The bibliometric analysis method was employed in the study. This method examines academic literature using quantitative indicators, allowing the analysis of dimensions such as publication counts, citation patterns, author collaborations, thematic trends, and international connections (Ninkov et al., 2021; Donthu, Kumar & Pattnaik, 2020). Data were collected from the Web of Science (WoS) Core Collection and Scopus databases. Only publications categorized as “articles” were included, with English set as the language criterion, and the keywords “geography curriculum,” “geography education,” “geography teaching program,” and “teaching geography” were used. The search, covering the years 1980–2025, yielded a total of 446 articles.

The data were exported in BibTeX format and analyzed in the R Studio environment using the Bibliometrix package (Aria & Cuccurullo, 2017). The Biblioshiny interface was used to visualize author productivity, annual publication growth, keyword co-occurrence networks, international collaboration maps, and thematic trends.

Results. The analyses reveal that studies on geography curricula have shown a steady increase, with an average annual growth rate of 5.36%. The average number of co-authors per publication is 2.21, indicating a collaborative research structure, while the proportion of single-authored studies is 40.8%, suggesting that individual production remains strong. Among the most productive authors, Morgan J. (11 publications), Lambert D., and Rawding C. (8 publications each) stand out. The most cited work is Healey's (2005) article published in the Journal of Geography in Higher Education, which has received 299 citations.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematiik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

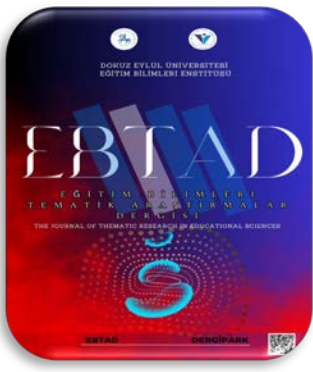

Keyword analysis shows that “curriculum,” “geography,” “education,” “fieldwork,” and “teaching” occupy a central position. In the post-2010 period, modern themes such as “spatial thinking,” “powerful knowledge,” and “sustainability” have gained importance (Mezquita et al., 2024; Azizoğlu & Terzi, 2024). The international collaboration map indicates that the United Kingdom and the United States are central countries, while Turkey has become more visible in international networks, especially in recent years (Göktaş & Boyraz, 2025).

Sayfa | 17

Discussion and Conclusion. The findings reveal that the literature on geography curricula has diversified thematically and that pedagogical approaches have gained increasing importance. In addition to traditional content, topics such as sustainable development, spatial thinking, place-based learning, and digital technologies (e.g., GIS) have found a strong place in the literature, reflecting the transformation of the field (Thenga, 2025; Kataeva et al., 2024). However, areas such as teacher education, assessment literacy, and regional geography remain underexplored.

The study not only demonstrates the developmental trajectory of the existing literature but also provides guidance for future research. It emphasizes that empirical studies to be conducted in developing countries will contribute to the global geography education literature and that international collaborations should be strengthened. It is foreseen that geography curricula will continue to evolve in line with societal needs, technological advancements, and global education policies (Wang et al., 2020; Liu et al., 2015).

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

Giriş

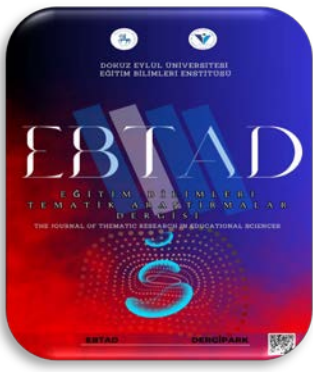
Her geçen gün dünya daha da küçülmekte; dün uzak görünen yerler bugün çok daha yakın hissedilmektedir. Hem içinde yaşadığımız hem de bizden uzak olduğunu düşündüğümüz yerler, olaylar ve süreçler artık bizi doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle doğal ve beşerî olaylar hakkında bilgi sahibi olmak, bu olayları analiz edebilmek ve çıkarımda bulunabilmek oldukça değerlidir. Amaçları ve içeriği düşünüldüğünde, okul programlarında yer alan coğrafya dersi bu önemli ihtiyacı karşılamak için başvurulabilecek temel bir kaynaktır.

Coğrafya, kadim geçmişi, ürettiği bilgi ve bu bilginin insan yaşamındaki işleviyle son derece değerli bir bilim dalıdır. İnsan, var olduğu günden bu yana yaşadığı çevreyi tanımaya çalışmıştır. Çünkü varlığın devamı, canlılığın sürdürülebilmesiyle doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle, insanın varlığını sürdürebilmesi için yaşadığı dünyayı anlaması ve yorumlaması büyük önem taşır. Coğrafya bilimi de en genel anlamıyla dünyayı tanıtan bilimdir. Latince “géographé/geography” kelimesi (Doğanay ve Sever, 2011), yalnızca tanıma değil, tanımanın bir adım sonrası olan tanıırken toplanan bilginin yayılması ve aktarılması için belli bir düzene konulması olarak da ifade edilebilir.

Bu kavramı ilk kullanan Erotosthenes’in (MÖ 276–194) döneminden günümüze kadar hem dünya hem insan hem de bilgi üretimi büyük değişimler geçirmiştir. Dolayısıyla coğrafya biliminin işlevi ve kapsamı da bu değişimlerden etkilenmiş; disiplin, ortaya çıkan yeni toplumsal ve çevresel durumlara uyum sağlayacak şekilde yeniden şekillenmiştir. Klasik dönemde coğrafya daha çok yeryüzünün ve insan yaşamının tasvirine odaklanmıştır. Strabon’un Geographia’sı ve Batlamyus’un Geographike huphegenis’i bu dönemin günümüze ulaşan en önemli eserlerindendir. Coğrafya, 17. yüzyılda bilimsel bir kimlik kazanmış, 19. yüzyılda ise üniversitelerde temsil edilmeye başlanmıştır (Tümertekin ve Özgüç, 2015). Günümüzde modern coğrafya anlayışı; mekân, insan ve bunlar arasındaki etkileşimi sebep–sonuç ilişkisiyle ele alır, veri toplar, analiz eder ve bireysel, toplumsal ve yönetsel alanlara bilgi üretir (Sezer, 2023).

Coğrafya yalnızca bir bilim alanı değil, aynı zamanda bir düşünme biçimidir. Bununla birlikte, bu düşünme biçiminin öğretildiği ders olarak okullarda yer alır. Her ülke, farklı kademelerde okutulan coğrafya derslerinin amaçlarını, içeriklerini, öğrenme çıktıları ile ölçme-değerlendirme süreçlerini belirlemektedir. Bu düzenlemeler öğretim programı ya da müfredat olarak adlandırılır (Özçelik, 2014).

Coğrafya bilgisinin bireyin yaşamını düzenlemede etkili olabilmesi, bu bilginin eğitim programlarında uygun biçimde yer almasıyla mümkündür. Dünyadaki eğitim sistemlerine bakıldığında, farklı düzeylerde coğrafya eğitiminin zorunlu veya seçmeli olarak yer aldığı görülür. Türkiye’de ilkökul ve ortaokul düzeylerinde coğrafya farklı derslerin içeriğinde yer alırken, lise düzeyinde 9–12. sınıflarda “Coğrafya” dersi olarak okutulmaktadır. İngiltere’de 5–14 yaş arası öğrenciler için zorunludur (Çifçi ve Yücel, 2022). ABD’de tüm eyaletlerde K–12 eğitimi içinde zorunlu beş dersten biridir (Ayas ve diğerleri, 2010). İskandinav ülkelerinde coğrafya, sosyal bilgiler alanında 1–9. sınıflar arasında zorunlu bir derstir (Sormaz, 2019). Fransa’da ise ortaöğretimde tarih ve yurttaşlık bilgisiyle birlikte verilir, fen bölümlerinde dahi zorunlu olarak yer alır (Bilgili, 2011).

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematiik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

Dolayısıyla her ülke, coğrafya eğitiminin içeriğini ve kapsamını kendi eğitim felsefesi doğrultusunda belirlemektedir.

Öğretim programları, devletlerin geleceğe yönelik insan profilini şekillendiren temel politika belgeleridir. Başka bir ifadeyle müfredat; bireylerin hangi bilgi, beceri ve değerlerle donatılacağını, bunların nasıl kazandırılacağını ve nasıl değerlendirileceğini belirleyen temel belgedir. Coğrafya dersi öğretim programı da bu çerçevenin bir parçasıdır.

Coğrafya biliminin amacı, işlevi ve ürettiği bilgi dikkate alındığında; devletlerin nasıl bir öğretim programına sahip oldukları ve bu programların zaman içindeki değişimi önem kazanmaktadır. Çünkü coğrafya eğitimi aracılığıyla devlet, bireyin dünyayı nasıl düşüneceğini, anlayacağını ve yorumlayacağını şekillendirir. Bu nedenle coğrafya öğretim programlarının içerik, yaklaşım ve hedeflerinin incelenmesi, toplumsal ve bireysel düzeyde büyük önem taşır.

Alan yazın incelendiğinde Türkiye’de coğrafya dersi öğretim programlarına ilişkin araştırmaların çoğunlukla Cumhuriyet döneminde uygulanan programların özelliklerini belirlemeye veya farklı dönemlerdeki programları karşılaştırmaya odaklandığı görülmektedir (Geçit, 2008; Yiğit Özudoğru, 2024). Ayrıca Türkiye ile diğer ülkelerin coğrafya dersi programlarını karşılaştıran (Kaya, 2011; Aladağ, 2018; Aladağ, Tapur ve Kaya, 2024) ya da bu alandaki çalışmaları değerlendiren araştırmalar da bulunmaktadır (Demiralp ve Karaca, 2024).

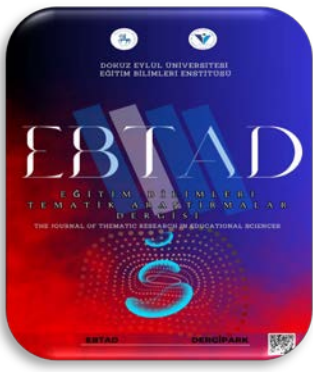
Bu noktada önemli bir araştırma boşluğu dikkat çekmektedir. Alan yazında coğrafya dersi öğretim programları üzerine bibliyometrik bir analiz çalışmasına rastlanılmamıştır. Oysa son yıllarda gelişen teknoloji, bilimsel yayıncılığı büyük ölçüde etkilemiş; coğrafya eğitiminin farklı alt alanlarında bibliyometrik çalışmaların (örneğin Aksoy, Bozdoğan ve Sönmez, 2021; Beyoğlu ve Hursen, 2023) artmasını sağlamıştır. Bu gelişmeler, coğrafya dersi öğretim programlarına yönelik bilimsel üretimin zaman içindeki değişimini sistematik biçimde inceleme gereksinimini ortaya çıkarmaktadır.

Bibliyometrik analiz, bilimsel literatürü incelemek için kullanılan nicel bir yöntemdir. Akademik yayınlar arasındaki atıf ilişkilerini ve eğilimleri ortaya koyar. Bu yaklaşım, yayımlanmış materyalleri istatistiksel ve matematiksel yöntemlerle değerlendirir (Ninkov ve ark., 2021; Naganthran ve ark., 2022). Geniş veri kümelerini analiz etme gücü sayesinde araştırma alanlarının kapsamını belirleme, yazarların ve kurumların etkisini ölçme, alan içi eğilimleri izleme gibi amaçlarla kullanılır (Okaiyeto ve ark., 2020; Huang ve ark., 2024). Ayrıca disiplinler arası iş birliklerini ve tematik gelişmeleri ortaya çıkararak önemli araştırmacıları ve aktif alanları tanımlar (Mezquita ve ark., 2024; Azizoğlu & Terzi, 2024).

Bu bağlamda, bu çalışmada coğrafya dersi öğretim programlarına ilişkin bilimsel yayınların gelişimini incelemek ve alandaki araştırmaları haritalamak amaçlanmıştır. Araştırma şu sorulara odaklanılmıştır:

- WOS ve Scopus veri tabanlarında coğrafya öğretim programlarına ilişkin yayınların üretkenliği nasıl bir gelişim göstermektedir?
- Bu alanda en etkili dergiler, yazarlar ve makaleler hangileridir?

Sezer, A. ve İnel, Y. (2025). Coğrafya öğretim programları üzerine bibliyometrik çalışma. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi*, 1(3), 14-36.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematiik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

- WOS ve Scopus veri tabanlarında en sık kullanılan anahtar kelimeler nelerdir?

Yöntem

Sayfa | 20

Bu araştırmada, coğrafya öğretim programlarına yönelik bilimsel yayınları analiz etmek amacıyla bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz, yayımlanmış literatürün ve yapısının nicel olarak incelenmesini ifade etmektedir. Bu analiz, bilimsel iletişimin çeşitli boyutlarını incelemek amacıyla istatistiksel yöntemler kullanır. Araştırmacıların farklı alanlardaki araştırma eğilimlerini, ağlarını ve etkilerini anlamalarına yardımcı olur (Donthu, Kumar ve Pattnaik, 2020; Wang, Weng, Peng ve Wang, 2020; Liu, Yin, Liu ve Dunford, 2015). Bu doğrultuda çalışma, ilgili alandaki yayınların üretim hacmi, yazar iş birlikleri, atıf yoğunluğu, anahtar kelime eğilimleri ve ülkeler arası iş birliklerini incelemiştir.

Makalenin yazımında, dilsel düzenleme ve biçimsel bütünlük amacıyla yapay zekâ destekli araçlardan sınırlı biçimde yararlanılmıştır. Bilimsel içerik, kaynak seçimi ve değerlendirmeler tamamen yazarların özgün akademik çalışmasına dayanmaktadır.

Veri Toplama Süreci

Araştırmanın verileri, Web of Science (WoS) Core Collection ve Scopus veri tabanından elde edilmiştir. Tarama sürecinde, yalnızca “article” türündeki yayınlar dahil edilmiş ve konu başlığına göre “geography curriculum”, “geography education”, “geography teaching program” ve “teaching geography” anahtar kelimeler kullanılmıştır. Tarama 1980–2025 yılları arasını kapsayacak biçimde gerçekleştirilmiş ve yalnızca İngilizce dilindeki yayınlar analize dâhil edilmiştir. Uygulanan filtreleme işlemleri sonucunda toplam 446 bilimsel makaleye ulaşılmıştır. Elde edilen veriler, WoS ve Scopus sistemlerinden BibTeX formatında dışa aktarılmış ve analiz için hazırlanmıştır.

Verilerin Analizi

Toplanan verilerin analizi, R Studio ortamında geliştirilmiş ve açık kaynak kodlu bir paket olan Bibliometrix (Aria ve Cuccurullo, 2017) aracılığıyla yapılmıştır. Bibliometrix, bibliyometrik analizler için yaygın bir şekilde kullanılan, atıf analizi ve anahtar kelime eş oluşumu gibi birçok işlevsel modül barındıran bir R paketidir. Görselleştirme süreçleri için bu paketle uyumlu çalışan Biblioshiny arayüzü kullanılmıştır.

Analiz sürecinde, temel bilimsel üretim istatistikleri (yıllık yayın sayısı, yazar sayısı, atıf sayısı vb.), yazarların üretkenliği ve atıf yoğunluğu, yazarlar arası iş birliği ağı analizi, en etkili yayınlar ve dergiler, anahtar kelime eş oluşum ağı, zamansal trend analizleri ve ülkeler arası akademik iş birliği haritası gibi temel ölçütler ve yöntemler uygulanmıştır.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematiik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

Elde edilen veriler grafiksel olarak sunulmuş ve betimsel analizlerle desteklenmiştir. Bu sayede, coğrafya öğretim programlarına ilişkin literatürün tematik eğilimleri, üretim yapısı ve iş birliği dinamikleri çok yönlü bir şekilde incelenmiştir.

Bulgular

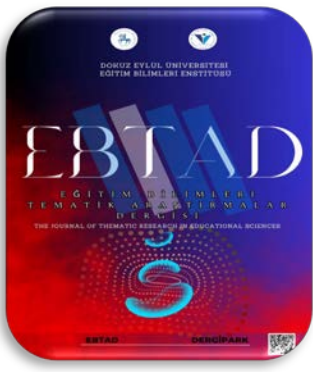
Çalışmanın bu bölümünde coğrafya öğretim programlarını konu edinen araştırmalara dair temel bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1.
Çalışmalara İlişkin Temel Bilgiler

Zaman Aralığı	1980-2025
Dokümanlar	446
Yazarlar	827
Tek Yazarlı Dokümanlar	182
Doküman başına ortalama atıf	7.84
Doküman başına ortak yazar sayısı	2.21
Yıllık büyüme oranı %	5.36

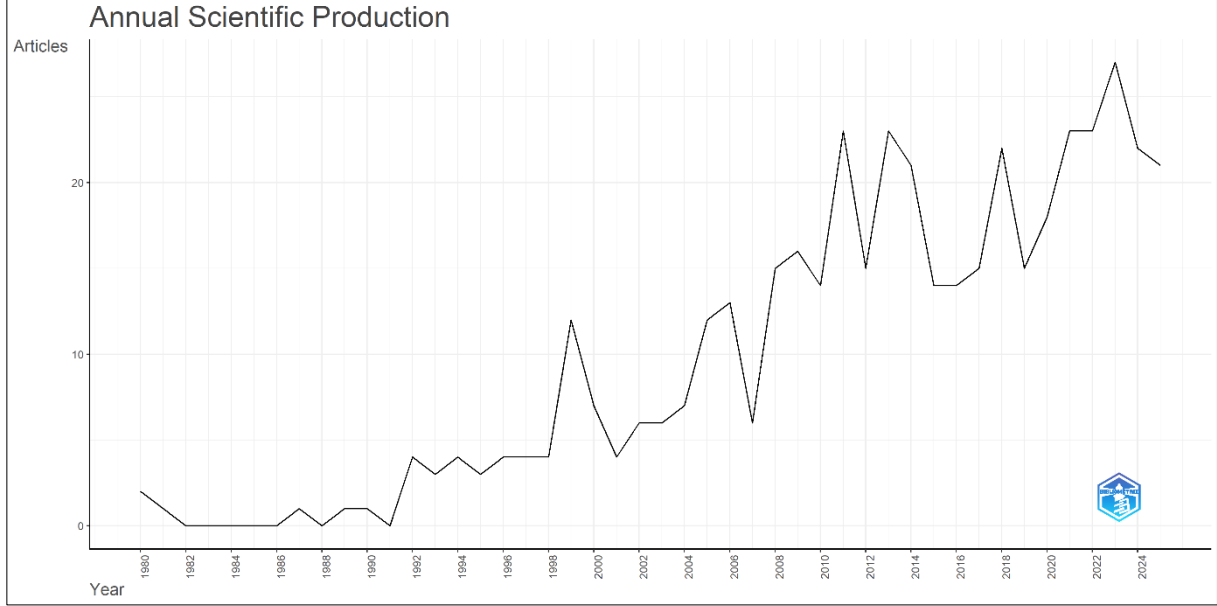
Tablo 1'in analizi, Coğrafya öğretim programları üzerine gerçekleştirilen çalışmalardaki etkinliğin yaklaşık 45 yıl boyunca sürdüğünü ortaya koymaktadır. Bu uzun zaman dilimi, alanın hem akademik açıdan ilgi çekici olduğunu hem de süreklilik gösteren bir araştırma sahası hâline geldiğini ortaya koymaktadır. 446 yayınlık makale sayısı, konuyla ilgili belirli bir akademik birikimin varlığını işaret etmektedir. Literatürdeki bu durum, alana dair istikrarlı bir üretim sürecinin mevcut olduğunu ifade etmektedir. İncelenen makalelerin toplamda 827 yazar tarafından yazıldığı belirlenmiştir. Ortalama 2,21 ortak yazar sayısı, bu alandaki araştırmaların iş birliği odaklı bir yapıda olduğunu ve çok yazarlı araştırmaların yaygınlık kazandığını göstermektedir. Buna karşın, 182 çalışmanın (%40,8) tek yazarlı olarak kaleme alınması, bireysel akademik üretimin de hâlâ önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Bu durum, alandaki çalışmaların hem bireysel hem de kolektif düzeyde dengeli bir şekilde devam ettiğini ortaya koymaktadır. İncelenen makaleler, ortalama 7,84 atıf almış olup, bu da alanda üretilen çalışmaların dikkate değer bir görünürlüğe ve akademik etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca, alana dair çalışmaların %5.36'lık büyüme oranı, konuya yönelik akademik ilginin istikrarlı bir şekilde arttığını göstermektedir. Bu bulgu, özellikle son yıllarda eğitimde program geliştirme ve öğretim programı odaklı araştırmalara olan ilginin artmasıyla açıklanabilir.

Şekil 1'de Coğrafya Öğretim Programlarını konu edinen çalışmaların yıl bazlı bilimsel çalışma üretim grafiği yer almaktadır.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematiik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

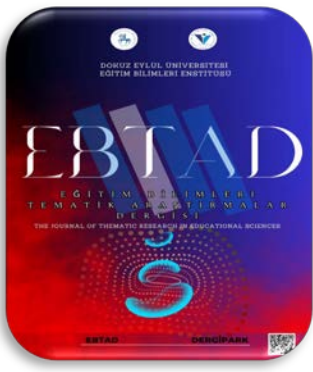
Sayfa | 22

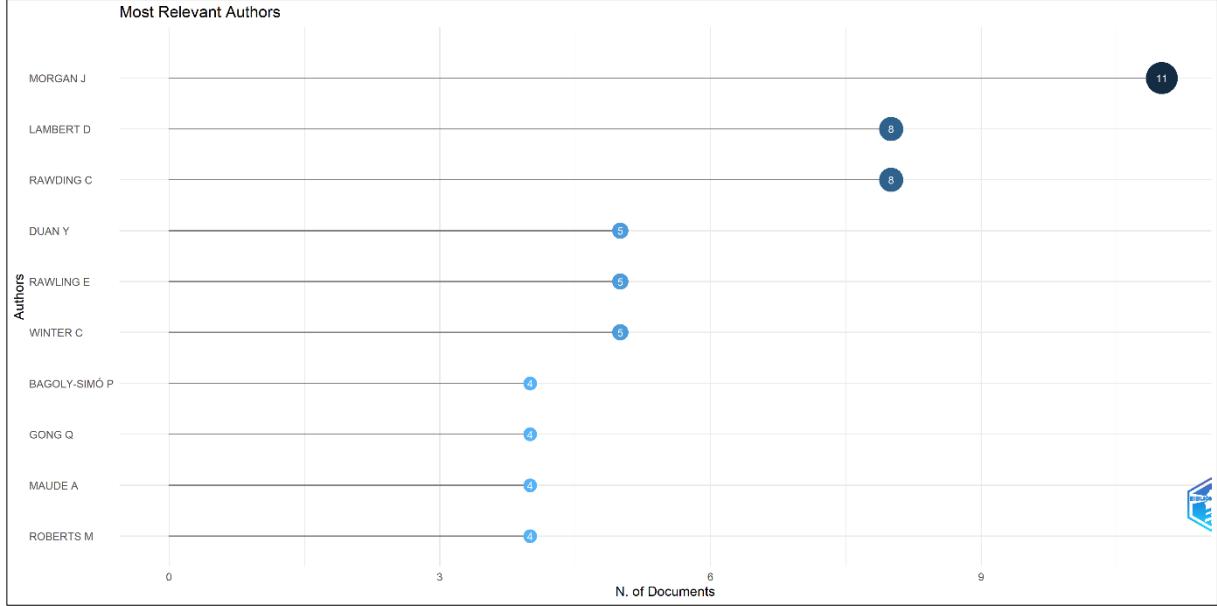
Şekil 1. İlgili Alanda Yıllık Bilimsel Çalışma Üretim Grafiği

Şekil 1'in analizi, 1980'li yılların başlarındaki bilimsel üretim hacminin oldukça sınırlı olduğunu ve 1990'lara kadar bu seviyenin düşük kaldığını göstermektedir. 2000 yılı itibarıyla dikkat çekici bir artış meydana gelmiş ve bu artış, 2010'lu yıllarda daha da belirgin bir ivme kazanmıştır. Özellikle 2008, 2010, 2012, 2015 ve 2021 yıllarında üretimde önemli sıçramalar gözlemlenmektedir. 2010 sonrasındaki dönemde, yıllık yayımlanan makale sayısının genellikle 20'nin üzerinde olduğu ve alanın olgunlaşmaya başladığı görülmektedir. 2023 yılı itibarıyla bilimsel üretimin zirve noktasına ulaştığı izlenimi oluşsa da 2025 yılı verilerinde bir düşüş yaşanması beklenmektedir. Bu düşüş, yılın henüz tamamlanmamış olması veya yeni verilerin tam olarak işlenmemiş olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Şekil 2'de Coğrafya Öğretim Programlarını çalışmalarında konu edinen ilk 10 araştırmacının ürettikleri çalışma sayılarına yer verilmiştir.

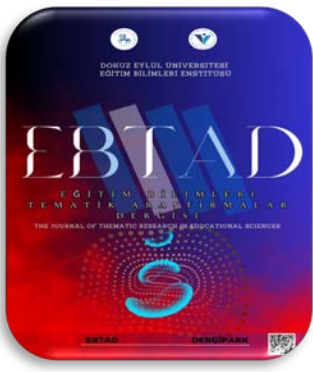
Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematis Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

Şekil 2. En İlgili Yazarlar

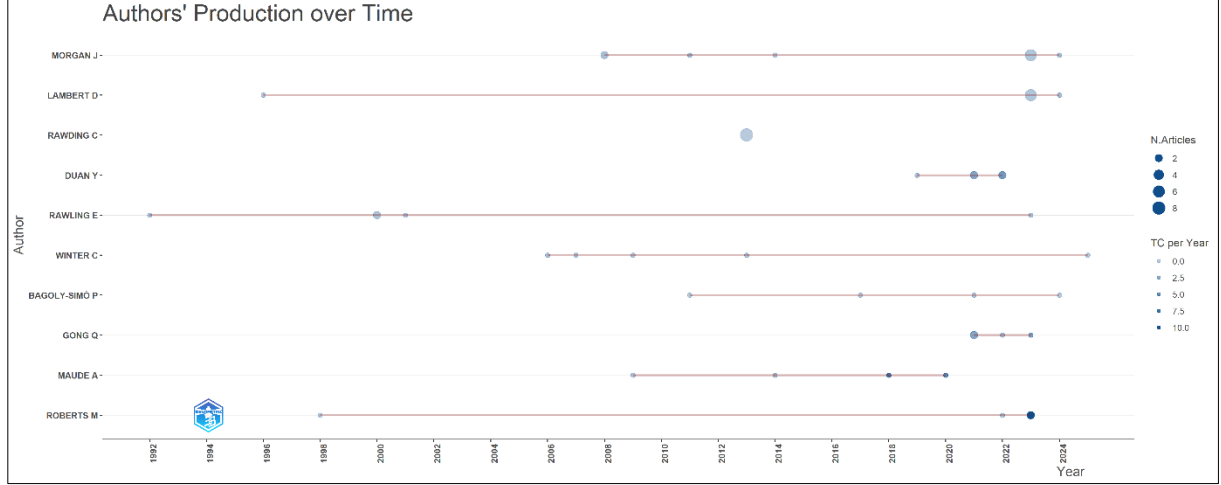
Yukarıda sunulan grafik, belirli bir alanda en yüksek sayıda yayın yapan yazarları sıralamaktadır. Bu doğrultuda, Morgan J. 11 yayın ile en üretken yazar olarak başı çekmekte, bu durum onun coğrafya öğretimi disiplinine uzun vadeli ve sürekli bir katkı sağladığını ortaya koymaktadır. İkinci sırada, her biri 8 yayına sahip olan Lambert D. ve Rawding C. yer alarak, bu yazarların da alanın gelişiminde önemli bir rol oynadıkları değerlendirilebilir. Duan Y., Rawling E. ve Winter C. ise 5 yayın ile dikkat çeken diğer önemli yazarlar arasında bulunmaktadır. Daha sonraki sıralamada, Bagoly-Simó P., Gong Q., Maude A. ve Roberts M. isimlerinin her biri 4 yayınlı yer almakta olup, bu veriler alanın uluslararası niteliğini yansıtmaktadır. Yazarların soyadları, farklı coğrafi ve kültürel arka planlara sahip araştırmacıların katkıda bulunduğunu göstererek, disiplinler arası etkileşimin önemini vurgulamaktadır.

Şekil 3'te ilgili alanda en çok yayın yapan yazarların konu kapsamında ilk yayınlarını gerçekleştirdiği yıllar ve yayınlarına yapılan atıfların yoğunluğu noktaların boyutu ve yoğunluğu ile gösterilmiştir.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematiik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

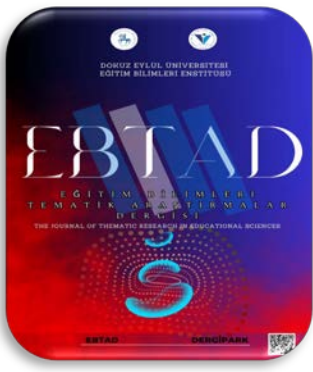
Sayfa | 24

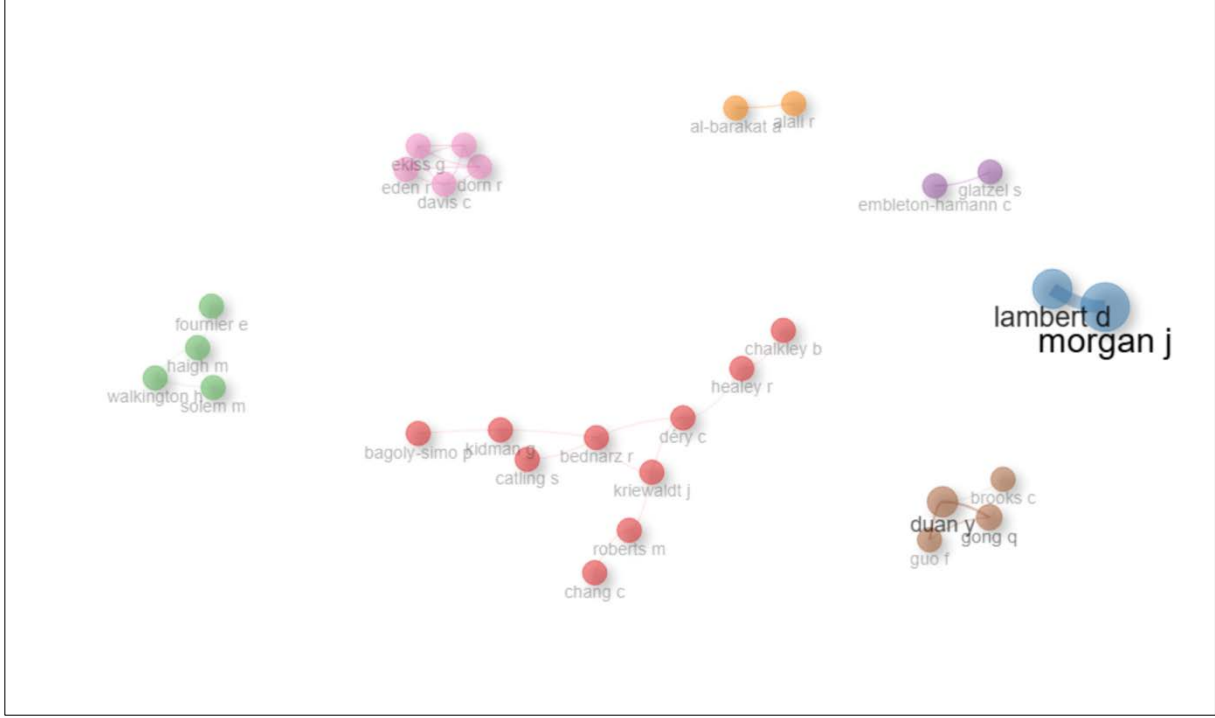
Şekil 3. En Etkili 10 Yazarın Zaman İçindeki Üretimi ve Atıf Yoğunlukları

Bu grafik, her yazarın belirli yıllar arasında yaptığı yayınları ve bu yayınların yıllık atıf etkisini baloncuk boyutlarıyla temsil etmektedir. Morgan J. için yayın üretim süreci 2009 ile 2023 yılları arasında gerçekleşmiştir. Özellikle daha yakın dönemlerde gerçekleştirdiği büyük ve koyu baloncuklarla temsil edilen yayınlar, yüksek yıllık atıf etkisi göstermektedir. Lambert D. ve Rawding C. ise 1990'lardan itibaren düzenli bir şekilde yayın yapmaya devam etmişlerdir; bu durum, yayınlarının çoğunun koyu renkli ve büyük baloncuklarla gösterilmesinden dolayı yüksek atıf aldıklarını ortaya koymaktadır. Duan Y. ise daha yakın bir dönemde, yani yaklaşık 2018 ile 2023 yılları arasında yayın yapmaya başlamıştır. Yayınlarının orta boyutlu ve açık renkte olması, bunların görece yeni ve etki düzeyi sınırlı çalışmalar olduğunu göstermektedir. Rawling E. ve Winter C. ise 2000'li yılların başlarından itibaren yayın yapmışlardır; bu yazarların yayınlarına ait baloncukların çoğu küçük ve açık renkte olup, bunların daha düşük atıf düzeyine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bagoly-Simó P., Gong Q. ve Maude A.'nın ise, yayın sayısının daha sınırlı olduğu ve bunların yakın döneme ait olduğu görülmektedir. Özellikle Maude A.'nın 2022 yılına ait bir yayını, koyu renkli ve büyük boyutu ile, yüksek atıf etkisi gösteren bir çalışma olarak dikkat çekmektedir. Roberts M. ise 1990'lara dayanan bir geçmişe sahiptir ve son yıllarda yaptığı bir yayını, en koyu renkli ve en büyük baloncuklardan biri olarak dikkati çekmekte olup, bu da yüksek yıllık atıf etkisini göstermektedir.

Şekil 4'te Coğrafya Öğretim Programları üzerine akademik çalışmaları üreten yazarlar arasındaki iş birliğine yer verilmiştir.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

Şekil 4. İlgili Konu Alanına İlişkin Yapılan Çalışmalarda Öne Çıkan Yazarlar Arası İş Birliği Ağı

Yazarlar arası iş birliği ağına dair gerçekleştirilen bibliyometrik analiz, coğrafya öğretimi alanındaki araştırmacıların büyük ölçüde belirli kümelerde yoğunlaştığını kanıtlamaktadır. Çıkan iş birliği ağı haritası, özellikle Morgan J. ve Lambert D. gibi yazarların merkezi bir konumda bulunduğunu ve bu yazarların alandaki bilimsel üretkenliği şekillendiren öncü figürler olduklarını ortaya koymaktadır. Bu yazarların yer aldığı mavi küme, diğer gruplara nazaran daha yoğun bir iş birliği modeline sahip olup, bu durum bu araştırmacıların alanın ilerlemesine kayda değer katkılar sunduğunu düşündürmektedir. Öte yandan, araştırmaya dâhil olan diğer kümeler (örneğin, kırmızı, yeşil ve kahverengi kümeler) kendi içlerinde sağlam iş birlikleri geliştirirken, kümeler arasında etkileşimin oldukça sınırlı olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum, alan içinde disiplinler arası veya kurumlar arası iş birliğinin yeterince olgunlaşmadığını ve araştırma faaliyetlerinin büyük ölçüde yerel veya kurumsal seviyede gerçekleştirildiğini işaret etmektedir. Ayrıca, yalnızca ikili iş birliklerine dayalı izolasyon gösteren grupların varlığı, belirli akademisyenlerin alandaki daha geniş sosyal ağlardan kopuk olarak faaliyet gösterdiğini açıkça ortaya koymaktadır. Genel olarak, ağ yapısı, coğrafya öğretimi literatüründe iş birliği potansiyeli bulunduğunu göstermekte, ancak bu potansiyelin, kümeler arası bağlantıların artırılması ile daha etkin bir biçimde değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 2’de Coğrafya Öğretim Programlarına dair yapılan ve en çok atıf alan ilk 10 çalışmalara yer verilmiştir.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematiik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

Tablo 2.

İlgili Literatürde En Çok Atıf Alan 10 Çalışma ve Toplam Atıf Sayısı

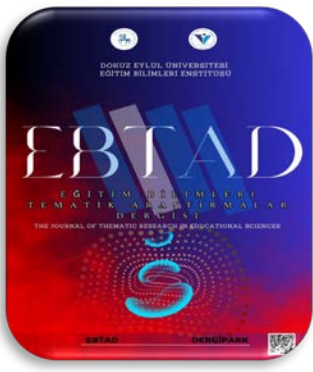
Yazar İsmi	Yıllar	Yayınlandığı Dergi	Toplam Atıf
Healey M,	2005	Journal of Geography in Higher Education	299
Pawson E,	2006	Journal of Geography in Higher Education	144
Haigh M,	1993	Journal of Geography in Higher Education	82
Hill J,	2021	Journal of Geography in Higher Education	63
Catling S,	2011	The Curriculum Journal	57
Maude A,	2018	Int.Res. Geographical and Environmental Education	57
Walkington H,	2011	Journal of Geography in Higher Education	54
Whalley W,	2011	Journal of Geography in Higher Education	52
Dawson V,	2022	International Journal of Science Education	48
Kemp K,	1992	The Professional Geographer	45

Coğrafya öğretim programlarına odaklanan bibliyometrik bir analiz gerçekleştirildiğinde, öne çıkan yayınların çoğunun Journal of Geography in Higher Education dergisinde yayımlandığı tespit edilmiştir. Bu çerçevede, Healey M.'nin 2005 yılında yayımladığı çalışma, toplam 299 atıf alarak listede belirgin bir üstünlük göstermektedir ve alanda en yüksek akademik etkiyi yaratan yayın olarak nitelendirilebilir. Bunu takiben, Pawson E.'nin 2006 yılında aynı dergide yayımlanan ve 144 atıf alan çalışması gelmektedir. Her iki araştırmacının da bu dergide eser vermiş olmaları, derginin referans değeri yüksek, etkili bir kaynak niteliğine sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

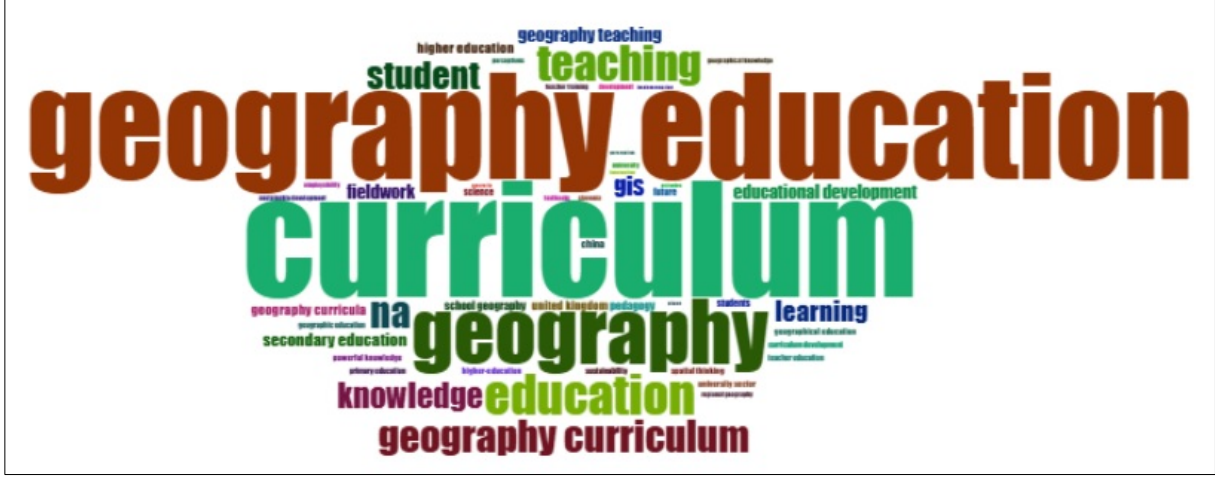
Atıf sayıları bakımından dikkat çeken yazarlar arasında Haigh M. (1993, 82 atıf), Hill J. (2021, 63 atıf), Catling S. (2011, 57 atıf) ve Maude A. (2018, 57 atıf) öne çıkmaktadır. Söz konusu yazarlar, farklı yıllarda yayın yapmış olmalarına rağmen benzer düzeyde atıf alarak akademik alana önemli katkılarda bulunmuşlardır. Özellikle Catling'in çalışması *The Curriculum Journal* dergisinde ve Maude'nin çalışması ise *International Research in Geographical and Environmental Education* dergisinde yayımlanmış olup, bu dergilerin alanla ilgili yüksek atıf potansiyeline sahip olduğu gözlemlenmektedir.

Daha yakın tarihlerde yayınlanan araştırmalar arasında, Dawson V. tarafından 2022 yılında International Journal of Science Education dergisinde yayımlanan ve 48 atıf almayı başaran çalışma önemli bir etki oluşturmuştur. Bu durum, coğrafya öğretimi literatürünün çok disiplinli bir yapıya büründüğünü ve eğitim bilimleri ile etkileşiminin arttığını ortaya koymaktadır.

Şekil 5'te Coğrafya Öğretim Programlarına dair gerçekleştirilen akademik çalışmalarda en fazla kullanılan anahtar kelimelere yer verilmiştir.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

Şekil 5. Çalışma alanıyla alakalı anahtar kelimelerden meydana gelen kelime bulutu

Coğrafya öğretimi üzerine gerçekleştirilen araştırmaların anahtar kelimeleri kullanılarak oluşturulan kelime bulutu, alandaki araştırma eğilimlerini ve odak noktalarını görsel olarak sunmaktadır. Görselde öne çıkan kelimeler arasında "coğrafya", "eğitim" ve "müfredat" bulunmaktadır. Bu kavramların diğer terimlere göre daha büyük ve belirgin bir şekilde yer alması, mevcut literatürde bu temaların sıklıkla işlenmekte olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, coğrafya eğitiminin müfredat merkezli yaklaşımlar çerçevesinde tartışıldığını ve pedagoji ile ilgili unsurların ön plana çıktığını ifade etmektedir.

Bunlarla birlikte "öğrenci", "öğretim", "öğrenme", "bilgi" ve "saha çalışması" gibi terimlerin sıkça kullanılması, öğretim süreçlerine ve öğrenci merkezli yaklaşımlara yönelik güçlü bir vurgunun varlığını işaret etmektedir. Ayrıca, yerinde öğrenmenin (örneğin arazi çalışmaları) önemine de dikkat çekilmektedir. "GIS" (Coğrafi Bilgi Sistemleri) ifadesinin bulunması, teknolojik araçların yanı sıra dijital coğrafya uygulamalarının artan önemi konusunda da bir göstergedir.

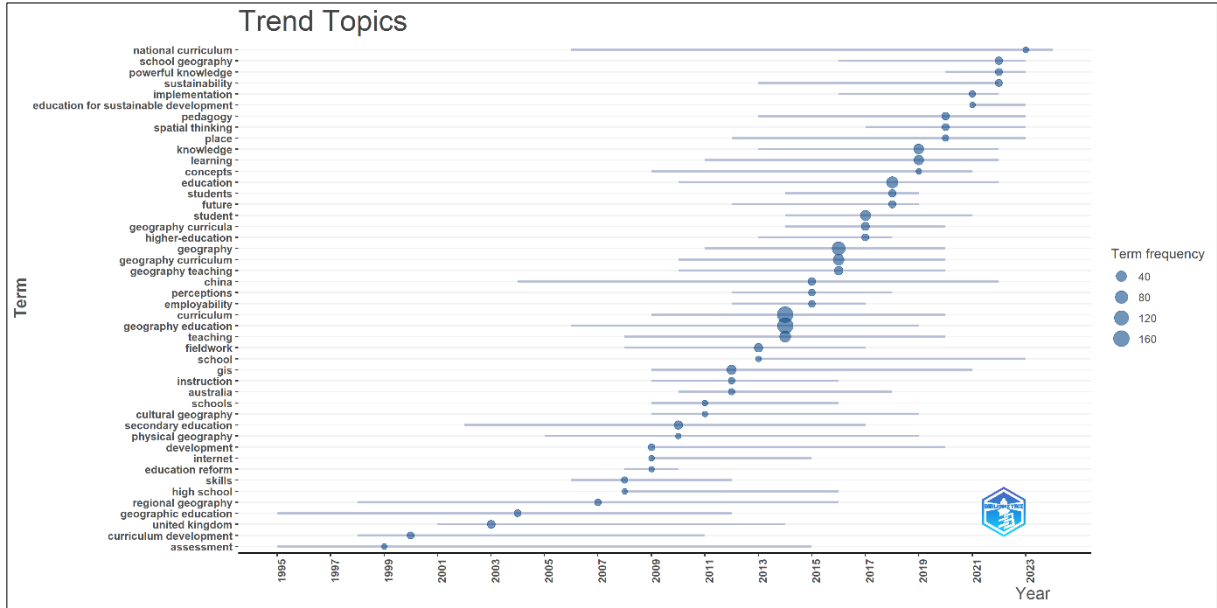
En sık kullanılan anahtar kelimelerin yanı sıra, hangi anahtar kelimelerin birlikte daha çok kullanıldığına ilişkin eş oluşum ağı Şekil 6'da verilmiştir.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematis Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

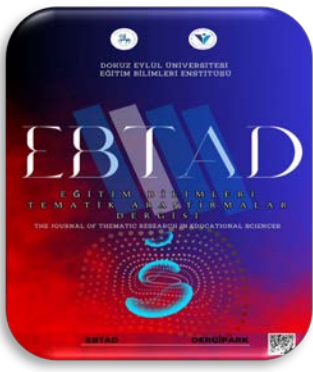
Sayfa | 29

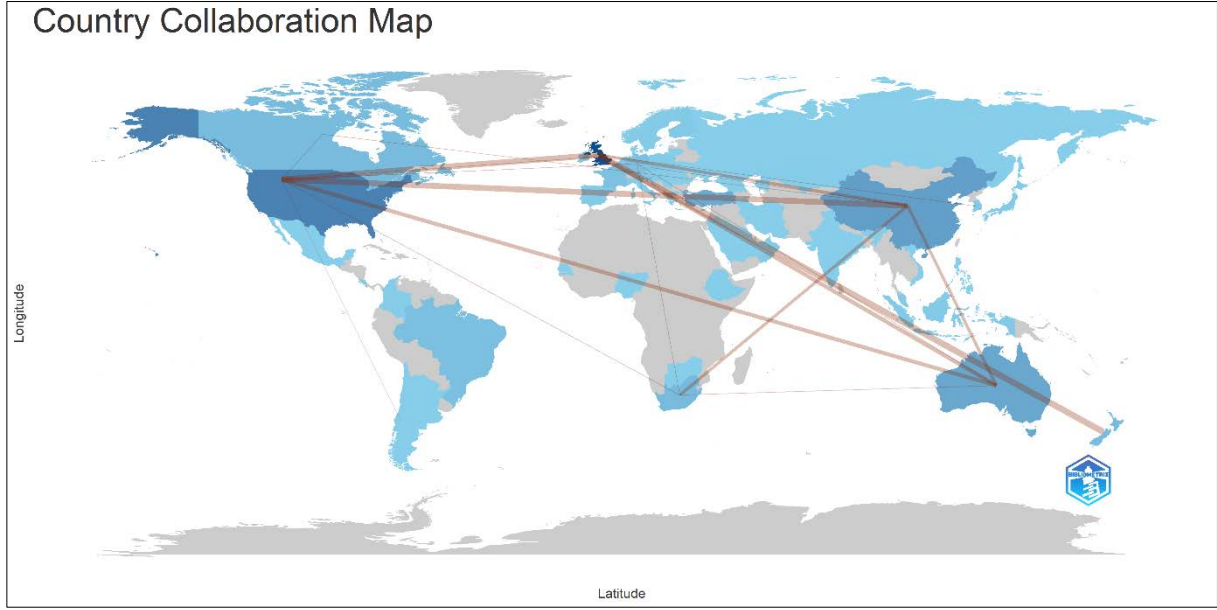
Şekil 7. Coğrafya öğretim programlarına ilişkin bilimsel çalışmaların analiziyle elde edilen trend konular

Trend konuların analizi, coğrafya eğitimi alanındaki araştırmaların zamanla belirgin bir evrim geçirdiğini ortaya koymaktadır. İlk dönem çalışmalarda “curriculum development”, “assessment”, “geographic education” ve “regional geography” gibi kavramlar ağırlıklı bir şekilde öne çıkarken; 2010’lu yıllardan itibaren “fieldwork”, “teaching”, “geography curriculum”, “employability”, “students” ve “learning” gibi kavramların araştırma sahasında daha fazla yer bulduğu görülmektedir. Özellikle 2015 sonrası dönemde “spatial thinking”, “powerful knowledge”, “pedagogy”, “place” ve “sustainability” gibi modern kavramların önem kazanması, coğrafya eğitiminin yalnızca bilgi aktarımına dayalı olmadığını, aynı zamanda eleştirel düşünme, mekânsal okuryazarlık ve sürdürülebilir kalkınma gibi becerilere yöneldiğini göstermektedir. 2020 sonrasında ise “education for sustainable development”, “implementation”, “school geography” ve “national curriculum” gibi temaların öne çıkması, bu kavramların güncel politikalar ve eğitim reformlarıyla yakın bir ilişki içerisinde olduğunu göstermektedir. Görselde yer alan baloncukların büyüklüğü, terimlerin literatürdeki önemini yansıtarak araştırma gündeminde hangi konuların daha belirgin olduğunu ortaya koymakta; dolayısıyla alanın zaman içindeki tematik dönüşümünü gözler önüne sermektedir.

Şekil 8’de coğrafya öğretim programlarına ilişkin ortak yayın yapan araştırmacıların ülkeler arası ilişkilerine ve yoğunluklarına yer verilmiştir.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematiik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

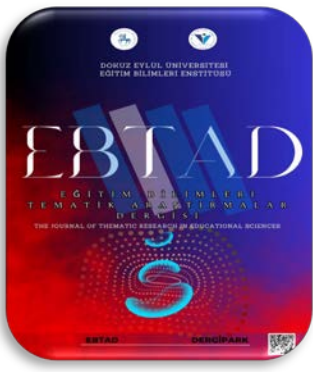

Şekil 8. Çalışma alanına ilişkin ülkeler arası iş birliği haritası

Bibliyometrik analiz çerçevesinde oluşturulan ülke iş birliği haritası, coğrafya öğretim programlarına dair yürütölen bilimsel araştırmaların önemli bir uluslararası düzeyde gerçekleştirildiğini göstermektedir. Harita kapsamlı bir şekilde incelendiğinde, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) belirgin şekilde öne çıkan iki ana merkez ölkeler olarak belirginleşmektedir. Bu ölkeler, çeşitli ölkelerle sürdürdükleri yayın ağına dayalı iş birlikleri sayesinde küresel akademik ağın merkezinde yer alarak uluslararası bilimsel etkileşimi önemli ölçüde artırmaktadır.

Avustralya, Çin, Türkiye, Almanya, Güney Afrika ve Kanada gibi ölkelerin, belirlenen merkez ölkelerle yoğun iş birliği ağları kurması dikkate değer bir durumdur. Özellikle Avustralya ve Çin arasındaki çift yönlü ilişkilerin belirginliği, bu ölkelerin etkileşimlerinin önemini vurgulamaktadır. Bu durum, coğrafya öğretimi alanındaki araştırmaların yalnızca Batı merkezli bir odaklanma sunmadığını, aynı zamanda Asya-Pasifik ve diğer bölgelerde de etkili bir bilgi üretimi ve etkileşimi olduğunu ortaya koymaktadır.

Harita üzerindeki bağlantı çizgilerinin kalınlıkları, ölkeler arası iş birliklerinin sıklığı ve yoğunluğu hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Özellikle Birleşik Krallık merkezli geniş bir şekilde yayılan kalın bağlantı çizgileri, bu ölkenin Avrupa ve diğer kıtalarla yoğun bir akademik iş birliği gerçekleştirdiğini açıkça göstermektedir. Öte yandan, bazı ölkelerin daha az bağlantı sunması, bu

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematiik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

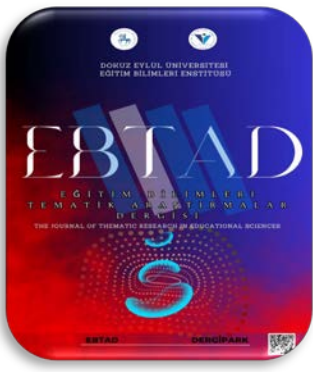
ülkelerdeki araştırma faaliyetlerinin büyük ölçüde ulusal düzeyde kalarak uluslararası iş birliklerinden uzak olduğunu düşündürmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, coğrafya öğretim programlarına ilişkin akademik literatürü bibliyometrik bir yaklaşımla ele alınarak, alanın genel yönelimleri, kavramsal gelişimi ve araştırma ağları incelenmiştir. Son yirmi yıllık süreçte coğrafya eğitimiyle ilgili yayınlarda dikkat çekici bir artış yaşandığı, bu artışın dijitalleşme, sürdürülebilirlik ve mekânsal okuryazarlık gibi yeni temalarla birlikte geliştiği görülmektedir. Aksoy, Bozdoğan ve Sönmez (2021) tarafından yapılan geniş kapsamlı analizde, 1975–2020 yılları arasında WoS veritabanında coğrafya eğitimiyle ilişkili 559 çalışma tespit edilmiş, bunların 196’sının eğitim/öğretim araştırmaları kategorisinde yer aldığı belirlenmiştir. Benzer biçimde, Kahraman (2022) da Türkiye’deki coğrafya çalışmalarının son yıllarda önemli bir ivme kazandığını, özellikle 2000’li yıllardan itibaren makale sayılarının ve çok yazarlı çalışmaların belirgin biçimde arttığını ortaya koymuştur. Bu durum ulusal ve uluslararası düzeyde coğrafya eğitimi literatürünün dinamik bir gelişim süreci içinde olduğunu göstermektedir.

Alan yazında sıkça karşılaşılan “curriculum”, “fieldwork”, “pedagogy” ve “spatial thinking” gibi kavramlar yalnızca öğretim programlarının içeriğini değil, öğrencilerin öğrenme biçimlerini de şekillendirmektedir. Bu kavramların kullanım sıklığı, coğrafya öğretiminde teori ve pratiğin bütünleştiğini göstermektedir. Aksoy, Bozdoğan ve Sönmez (2021) çalışmasında da en sık kullanılan anahtar kelimelerin “geography education”, “teacher education”, “fieldwork” ve “secondary education” olduğu; son yıllarda ise “pedagogy”, “geography teachers” ve “education research” terimlerine yönelim olduğu ortaya konmuştur. Bu eğilim, coğrafya eğitiminin pedagojik yönünün güçlendiğini ve uygulama odaklı bir yapıya evrildiğini göstermektedir. Ayrıca Kahraman (2022), Türkiye’de yayımlanan coğrafya araştırmalarında disiplinler arası yaklaşımın giderek güçlendiğini, yazarların kurumsal çeşitliliğinin arttığını ve 79 farklı kurumdan 253 yazarın bilimsel katkı sunduğunu belirtmiştir. Bu çeşitlilik, coğrafya eğitimi literatüründe kurumsal temsiliyetin genişlediğini ortaya koymaktadır.

Thenga’nın (2025) yer temelli eğitim üzerine çalışması, alan gezileri ve yerel bağlamın önemini vurgularken; Kataeva ve arkadaşları (2024), toplumsal cinsiyet ve eşitlik gibi sosyal boyutların coğrafya eğitimine entegre olmaya başladığını göstermektedir. Bu bulgular, coğrafya eğitimi araştırmalarının yalnızca içerik aktarımıyla sınırlı kalmayıp sosyal bağlam, çevre bilinci ve pedagojik uygulamalara yöneldiğini desteklemektedir. Aksoy, Bozdoğan ve Sönmez’de (2021), coğrafya eğitimi araştırmalarının çevresel farkındalık, toplumsal bağlam ve öğretim yöntemleri ile giderek daha fazla ilişkilendirildiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda Kahraman (2022), coğrafya dergilerinde yayınlanan makalelerin konuları üzerine yaptığı analizde, jeomorfoloji, bitki, taşkın, uzaktan algılama ve coğrafi bilgi sistemleri konularının ön plana çıktığını; böylece coğrafya eğitiminin teknoloji ve çevre odaklı içeriklerle etkileşim içinde evrildiğini belirtmiştir.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

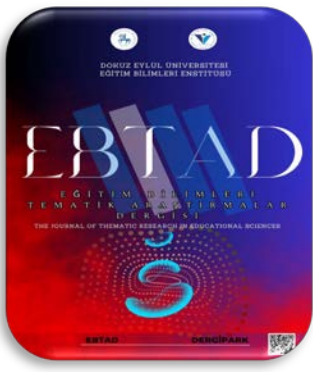

Yazarlar arası iş birlikleri ve atıf örüntüleri de alanın gelişim yönünü belirleyen önemli etkenlerdir. Aksoy, Bozdoğan ve Sönmez (2021) analizine göre, coğrafya eğitimi alanında en etkili yazarlar arasında G. Butt, J. Van der Schee ve M. Solem öne çıkmaktadır. Ayrıca en çok atıf alan dergi Journal of Geography in Higher Education olarak belirlenmiştir. Bu bulgular, coğrafya eğitiminin uluslararası akademik çevrelerle etkileşim içinde geliştiğini ve küresel bilgi paylaşımının önem kazandığını göstermektedir. Kahraman (2022) ise Türkiye özelinde yaptığı analizde, akademik iş birliklerinin artışına paralel olarak kurumlar arası ilişkilerin güçlendiğini, en fazla katkı sağlayan kurumlar arasında İstanbul Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi ve Sakarya Üniversitesi'nin öne çıktığını ortaya koymuştur. Bu sonuç, Türkiye'deki coğrafya araştırma ağlarının da ulusal ölçekte giderek yoğunlaştığını göstermektedir.

Araştırma konularının giderek çeşitlendiği de görülmektedir. Aksoy, Bozdoğan ve Sönmez (2021) çalışmasında 58 farklı dergide yayımlanan makalelerin büyük kısmının 2015–2020 yılları arasında yoğunlaştığı, özellikle ABD, İngiltere, Avustralya ve Türkiye'nin bu alanda en aktif ülkeler olduğu belirtilmiştir. Kahraman (2022) ise 1985–2021 arasında yayımlanan 304 makalenin analizinde, coğrafya dergilerinde konu çeşitliliğinin artmakla birlikte en fazla çalışılan sahaların İstanbul, Kastamonu, Muğla ve Antalya illeri olduğunu tespit etmiştir. Her iki araştırmanın bulguları, coğrafya eğitimi ve öğretimiyle ilişkili çalışmaların hem küresel hem yerel düzeyde giderek çeşitlenen bir yapıya büründüğünü göstermektedir. Türkiye'nin 18 makale ile 25 ülke arasında dördüncü sırada yer alması (Aksoy, Bozdoğan ve Sönmez, 2021) ve ulusal dergilerde artan iş birliği örnekleri (Kahraman, 2022) birlikte değerlendirildiğinde, bu durum Türkiye'nin coğrafya eğitimi alanındaki akademik görünürlüğünün güçlendiğini ortaya koymaktadır.

Bu bulgular, coğrafya öğretimi literatürünün sosyal bağlam, teknolojik araçlar ve pedagojik çeşitlilik açısından giderek daha zengin hâle geldiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte öğretmen eğitimi, ölçme-değerlendirme okuryazarlığı ve bölgesel coğrafya gibi bazı konuların hâlâ yeterince çalışmadığı dikkat çekmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde yapılacak ampirik araştırmaların bu alanlara önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir. Ayrıca uluslararası ve ulusal düzeyde araştırma iş birliklerinin artması, Türkiye gibi ülkelerin küresel literatüre daha etkin biçimde entegre olmasına olanak tanımaktadır.

Sonuç olarak, bu çalışma mevcut literatürün genel görünümünü ortaya koymakta ve gelecekte ele alınması gereken alanlara ilişkin öneriler sunmaktadır. Coğrafya eğitiminin, teknolojik gelişmeler, toplumsal dönüşümler ve pedagojik yeniliklerle birlikte şekillenmeye devam edeceği öngörülmektedir. Aksoy, Bozdoğan ve Sönmez (2021)'in ulaştığı sonuçlar bu öngörüye desteklerken, Kahraman'da (2022) coğrafya eğitiminin akademik bir üretim alanı olmasının yanı sıra, disiplinler arası iş birliği, toplumsal farkındalık ve bilimsel iletişim aracı olarak önem kazandığını göstermektedir. Bu doğrultuda, gelecekte yapılacak çalışmalarda WoS verileriyle birlikte Scopus, ProQuest veya Google Akademik gibi veri tabanlarının da kullanılması, alanın hem uluslararası hem ulusal ölçekte daha kapsamlı biçimde değerlendirilmesine katkı sağlayacaktır. Zira, çalışma, belirli bir kapsam ve metodolojik tercih çerçevesinde gerçekleştirilmiş olup bazı sınırlılıklar içermektedir. Çalışmada yalnızca İngilizce dilinde yayımlanan makaleler incelenmiş, bu durum Türkçe ve diğer dillerdeki çalışmaların kapsam dışı kalmasına neden olmuştur. Benzer şekilde, verilerin yalnızca Web of Science ve Scopus veri tabanlarından elde edilmesi, küresel ölçekte güvenilirlik sağlasa da farklı veri

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematiik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

tabanlarında yer alan bazı araştırmaların gözden kaçmasına yol açabilir. Ayrıca veri toplama süreci 1980–2025 yıllarını kapsarken, son döneme ait verilerin henüz tamamlanmamış olması, özellikle 2025 yılının son aylarındaki eğilimlerin tam olarak yansıtamamasına neden olmuştur. Araştırma yalnızca makaleleri incelemiş; tez, bildiri ya da kitap gibi diğer akademik çalışmalar kapsam dışı bırakılmıştır. Tüm bu noktalar, araştırmacının genel geçerliliğini olumsuz etkilememekle birlikte, bulguların belirli bir dil, veri tabanı ve yayın türü çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Gelecek araştırmalarda farklı veri kaynaklarının, dillerin ve yayın türlerinin dâhil edilmesi, coğrafya eğitimi literatürünün daha kapsamlı bir şekilde ortaya konmasına katkıda bulunacaktır.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematiik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

Kaynakça

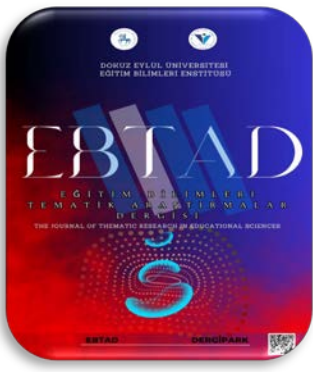
- Aksoy, B., Bozdoğan, K., & Sönmez, Ö. F. (2021). An Evaluation of the publications in the field of geography education: Bibliometric analysis based on the web of science database. *Review of International Geographical Education Online*, 11(2), 540-557. <https://doi.org/10.33403/rigeo.724741>
- Aladağ, C. (2018). Türkiye ve Türkmenistan coğrafya öğretim programlarının karşılaştırılması. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13(19), 77-99.
- Aladağ, C., Tapur, T., & Kaya, B. (2024). Türkiye ve Kazakistan coğrafya öğretim programlarının karşılaştırılması. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 51, 1-25. <http://dx.doi.org/10.32003/igge.1394173>
- Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959–975. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.08.007>
- Ayas, C., Miller, S.L., Smith, W.R., & Tyson, C.A. (2010). A general look at the history of geography education in the United States. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2(1), 110- 132.
- Azizoğlu, F. & Terzi, B. (2024). The research topics on health equality, nursing and ethics: a bibliometric analysis study. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics-Law and History*, 32(2), 87-98. <https://doi.org/10.5336/mdethic.2023-100296>
- Bazilova, A., Kaimuldinova, K., Shakirova, N., Abdimanapov, B., Aliaskarov, D., & Satybaldieva, A. (2025). Implementation of esd in school geography: Bibliometric analysis of 2015-2024 publications in scientific databases. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 21(4), em2614.
- Beyoğlu, D., & Hursen, C. (2023). The use of technology in geography education research: A bibliometric analysis. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 18(11).
- Bilgili, M. (2011). Fransa’da ilk ve orta dereceli okullarda coğrafya eğitim ve öğretiminin müfredat, metot ve araç-gereçler açısından değerlendirilmesi (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.
- Çifçi, T., & Yücel, A. (2022). İngiltere’de coğrafya eğitimi. *Sivas Cumhuriyet University Educational Sciences Institute Journal*, 1(2), 130-146.
- Demiralp, N. & Karaca, S. (2024). Cumhuriyet dönemi coğrafya dersi öğretim programıyla ilgili çalışmaların incelenmesi. *Journal of History School*, 68, 1 26.
- Donthu, N., Kumar, S., & Pattnaik, D. (2020). Forty-five years of Journal of Business research: A bibliometric analysis. *Journal of business research*, 109, 1-14.
- Gazali, N., Alficandra, Perdima, F. E. ., Makorohim, M. F. ., Rahmadani, A. ., & Bangun, S. Y. (2023). Curriculum and Physical Education: Bibliometric analysis using the Scopus database. *Pegem Journal of Education and Instruction*, 13(3), 84–93. <https://doi.org/10.47750/pegegog.13.03.10>
- Huang, X., Ali, N. M., & Sahrani, S. (2024). Evolution and future of serious game technology for older adults. *Information*, 15(7), 385. <https://doi.org/10.3390/info15070385>.

Sezer, A. ve İnel, Y. (2025). Coğrafya öğretim programları üzerine bibliyometrik çalışma. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi*, 1(3), 14-36.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

- Kahraman, M. (2022). İstanbul üniversitesi coğrafya dergisi'nin bibliyometrik analizi. *Coğrafya Dergisi*, 44, 207-218. <https://doi.org/10.26650/JGEOG2022-1057635>
- Kaya, M. F. (2011). Türkiye ve Almanya'daki coğrafya öğretim programlarının karşılaştırılması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 57-78.
- Liu, Z., Yin, Y., Liu, W., & Dunford, M. (2015). Visualizing the intellectual structure and evolution of innovation systems research: A bibliometric analysis. *Scientometrics*. 103, 135–158.
- Mezquita, B., Alfonso-Arias, C., Martínez-Jaimez, P., & Borrego, A. (2024). The use of bibliometrics in nursing science: Topics, data sources and contributions to research and practice. *Nursing Open*, 11(9). <https://doi.org/10.1002/nop2.70036>.
- Morote Seguido, A.F. (2020). La investigación sobre manuales escolares de geografía españoles: Análisis bibliométrico (1980-2019). *Anales de Geografía de la Universidad Complutense* 40(2), 467-497.
- Naganthran, A., Verasoundarapandian, G., Khalid, F., Masarudin, M., Zulkharnain, A., Nawawi, N. & Ahmad, S. (2022). *Synthesis, characterization and biomedical application of silver nanoparticles*. *Materials*, 15(2), 427. <https://doi.org/10.3390/ma15020427>.
- Ninkov, A., Frank, J., & Maggio, L. (2021). Bibliometrics: methods for studying academic publishing. *Perspectives on Medical Education*, 11(3), 173-176. <https://doi.org/10.1007/s40037-021-00695-4>
- Okaiyeto, K., Ekundayo, T., & Okoh, A. (2020). Global research trends on bioflocculant potentials in wastewater remediation from 1990 to 2019 using a bibliometric approach. *Letters in Applied Microbiology*, 71(6), 567-579. <https://doi.org/10.1111/lam.13361>.
- Özçelik, D. A. (2014). Eğitim programları ve öğretim (Vol. 3). Ankara, TÜRKİYE: Pegem Akademi Yayınları.
- Radha, L. & Arumugam, J. (2021). The research output of bibliometrics using bibliometrix r package and vos viewer. *Shanlax International Journal of Arts Science and Humanities*, 9(2), 44-49. <https://doi.org/10.34293/sijash.v9i2.4197>.
- Rufaida, Z. & Nandiyanto, A. (2022). Bibliometric analysis of aluminium oxide nanoparticle in biomedical applications. *Advance Sustainable Science Engineering and Technology*, 4(2), 0220203. <https://doi.org/10.26877/asset.v4i2.13336>.
- Sezer, A. (2023). Türkiye'de coğrafya algısı: Fenomonolojik çalışmaların betimsel analizi. VI. Uluslararası Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi Bildiriler Kitabı, 509-518.
- Sormaz, M. (2019). İsveç'te coğrafya eğitim öğretiminin müfredat, metot ve araç-gereç açısından değerlendirmesi (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.
- Sukma, S., Hakim, P., & Awal, S. (2025). Bibliometric analysis of curriculum publications indexed in Scopus: Trends and future research directions. *International Journal of Education in Mathematics, Science, and Technology (IJEMST)*, 13(2), 260-274. <https://doi.org/10.46328/ijemst.4864>.
- Sezer, A. ve İnel, Y. (2025). Coğrafya öğretim programları üzerine bibliyometrik çalışma. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi*, 1(3), 14-36.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2025), 1 (3), 14-36.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2025), 1 (3), 14-36.
Sistematiik Derlemeler ve Meta Analiz /
Systematic Reviews and Meta Analysis

Şimşek, E. K., & Kalıpçı, M. B. (2023). A bibliometric study on higher tourism education and curriculum. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 33, 100442.

Tamur, M., Wijaya, T., Nurjaman, A., Siagian, M., & Perbowo, K. (2023). Ethnomathematical studies in the scopus database between 2010-2022: a bibliometric review.. <https://doi.org/10.4108/eai.21-10-2022.2329666>.

Tümertekin, E. & Özgüç, N. (2015). Beşeri coğrafya insan kültür mekan (15. Baskı). İstanbul: Çantay Kitabevi.

Wang, R., Weng, L.-M., Peng, M.-S., & Wang, X.-Q. (2020). Exercise for low back pain: A bibliometric analysis of global research from 1980 to 2018. *Journal of Rehabilitation Medicine*, 52(4), 1–11. <https://doi.org/10.2340/16501977-2674>.

Yiğit Özüdoğru, H. (2024). Cumhuriyet dönemi coğrafya dersi öğretim programları (1924-2024). *Sosyal İstanbul Bilimler Dergisi*, <https://doi:10.46928/iticusbe.1477944>.